

Dato: 12. november 2025
Kontor: Nordatlantkontoret
Sagsbeh: Niels Duelund
Sagsnr.: 2025-04705
Dok.: 3829070

RESUMÉ

Anordning om ikrafttræden for Grønland af § 1 i lov om ændring af lov om Politiets Efterretningstjeneste (PET), lov om etablering af et udvalg om forsvarets og politiets efterretningstjenester og lov om beskyttelse af whistleblowere (Styrkelse af tilsynet med efterretningstjenesterne)

Anordningen har til formål at sikre den samme retssikkerhedsmæssige standard for borgere i Grønland som i Danmark ved at styrke Tilsynet med Efterretningstjenesternes kompetence i forhold til Politiets Efterretningstjeneste (PET).

Anordningen medfører, at tilsynets kompetence udvides til også at omfatte efterfølgende legalitetskontrol med PET's operative opgaver. Dette vil være en væsentlig udvidelse af tilsynets kompetenceområde, der således vil omfatte såvel det hidtidige område (behandlingen af personoplysninger i PET) som kontrollen med PET's operative opgaver.

Ved PET's »operative opgaver« forstås som udgangspunkt alle de operative aktiviteter, som tjenesten udfører som led i den faktiske løsning af sine opgaver, herunder med at forebygge, efterforske og modvirke terrorisme og spionage mv., jf. PET-lovens § 1 om tjenestens opgaver.

Uden for begrebet »operative opgaver« falder forhold relateret til administrative forhold, herunder personalesager vedrørende ansatte i PET samt PET's budget og regnskab.

Kontrollen med PET's operative opgaver vil have karakter af »legalitetskontrol« og dermed beskæftige sig med, om PET har handlet inden for de regler, der gælder for tjenesten. Kontrollen vil dermed omfatte PET's overholdelse af bl.a. gældende love, herunder PET-loven, administrative forskrifter, almindelige forvaltningsretlige regler og grundsætninger samt rigets internationale forpligtelser, herunder EMRK. Herudover kan tilsynet kontrollere, om PET inden for sine operative opgaver har overholdt interne retningslinjer.

For så vidt angår områder, hvor PET er undtaget fra retsplejelovens regler, herunder om agentvirksomhed, vil Tilsynet f.eks. kunne kontrollere, om PET har hvervet og ført kilder i overensstemmelse med retningslinjer på området eller gældende regler i øvrigt, herunder EMRK, ligesom tilsynet kan kontrollere tjenestens sagsbehandling i forbindelse med kilders eventuelle erstatningskrav mv. Tilsvarende vil tilsynet kunne føre kontrol med bl.a. PET's sletning af materiale, der stammer fra indgreb i meddelelshemmeligheden efter reglerne herom i retsplejeloven.

På områder, hvor PET i sin efterforskning – ligesom det øvrige politi – er underlagt retsplejelovens regler, vil tilsynet kunne føre kontrol med, om PET har ageret i overensstemmelse med en retskendelse. Tilsynet vil i den forbindelse kunne efterprøve bl.a., om PET har overholdt den tidsfrist, som domstolene har fastsat for et bestemt indgreb eller lignende. Tilsynet vil ikke skulle efterprøve domstolenes afgørelser, hvilket bl.a. indebærer, at tilsynet ikke skal forholde sig til domstolenes vurderinger.

Et andet eksempel på, hvor Tilsynet med Efterretningstjenesterne med udvidelsen af kompetenceområdet vil kunne føre efterfølgende legalitetskontrol, er PET's iværksættelse af undersøgelser af fysiske og juridiske personer efter PET-loven. Sådanne undersøgelser er reguleret i PET-lovens § 5. Tilsynet vil i den sammenhæng kunne føre kontrol

med bl.a., om PET i forbindelse med vurderingen af, om en undersøgelse kan iværksættes efter PET-lovens § 5, har overholdt almindelige forvaltningsretlige regler og grundsætninger, herunder magtfordrejnings- og lighedsprincippet.

I det omfang, genstanden for undersøgelsen ligger inden for tilsynets kompetenceområde, vil tilsynet kunne foretage undersøgelse af sager, sagsforløb, problemstillinger mv., der knytter sig til forhold, der har fundet sted før anordningens ikrafttræden.

Anordningen indfører yderligere en § 18, stk. 2, hvorefter at Tilsynet med Efterretningstjenesterne i forbindelse sin kontrol efter PET-lovens § 18, stk. 1, vil skulle anlægge en risikobaseret tilgang. Det bemærkes, at henvisningen til § 18, stk. 1, vil omfatte dels de tilsynsopgaver, som tilsynet på nuværende tidspunkt er tillagt efter PET-lovens § 18, dels den efterfølgende legalitetskontrol med PET's operative opgaver, som tilsynet fremover også vil skulle udføre

Dette indebærer, at et fremtidigt tilsyn ikke primært vil skulle fokusere på, hvor risikoen for fejl er størst, men i mindst lige så stor grad på den skadevirkning, som mulige fejl vurderes at kunne være forbundet med for fysiske eller juridiske personer, eller om der er tale om systemiske fejl eller udfordringer, der vil kunne påvirke tilliden til PET's virke generelt. Således målrettes kontrollen med PET særligt de dele af tjenestens virksomhed, som vurderes af størst betydning for fysiske og juridiske personers retssikkerhed samt offentlighedens tillid til tjenesterne.

Endelig vil anordning medføre, at Tilsynet med Efterretningstjenesterne kan anmode PET's interne revision om at udføre specifikke kontroller inden for enhedens kontrolområder og videreformidle resultaterne heraf til tilsynet. Dette vil indebære, at tilsynet i forhold til konkrete kontroller, hvor tilsynet måtte finde det hensigtsmæssigt, vil kunne anmode PET's interne revision om praktisk at gennemføre kontrollen.

Yderligere vil tilsynet blive bemyndiget til, hvis det ikke er muligt at oplyse sagen på anden vis, at anmode om, at relevante ledere i tjenesten mundtligt redegør for faktiske forhold af betydning for tilsynets virksomhed, som de pågældende har ansvaret for.